

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ VETERİNER FAKÜLTESİ'NİN KURULUŞU VE İLK ON YILLIK (1972-1982) GELİŞİMİ

Altan ARMUTAK*

The establishment and development of the Faculty of Veterinary Medicine University of Istanbul during its first 10 years. (1972-1982)

Summary: The first scientific veterinary educating school of our country was opened in Istanbul in 1842. This school was a military one and in 1889, the opening of a civilian veterinary school has followed. These two schools were combined in 1920 and in 1933 it was carried to the Veterinary Faculty in High Agricultural Institute in Ankara.

Following the Second World War, increased population of Istanbul and related importance of animal rearing sector made it necessary to open a new veterinary faculty in Istanbul.

Efforts and preparations were completed and the Faculty of Veterinary Medicine University of Istanbul has been opened in 1972.

In this study, establishment and development during the first 10 years (1972-1982) of the Faculty of Veterinary Medicine University of Istanbul has been considered and its contributions to veterinary medicine, science and animal rearing sector of the country were evaluated.

Key Words: Istanbul University Veterinary Faculty, veteriner medicine, veterinary history, education, scientific research.

Özet: Yurdumuzda bilimsel anlamda veteriner hekim yetiştiren okul, ilk kez 1842 yılında İstanbul'da açılmıştır. Askerî amaçlı olarak kurulan bu okula, 1889 yılında yine İstanbul'da hizmete giren Sivil Veteriner Okulu'nun açılışı izlemiştir. Sonuçta bu iki okul 1920 yılında birleştirilmiş ve 1933 yılında da Ankara'ya Yüksek Ziraat Enstitüsü bünyesinde yer alan Baytar Fakültesi'ne taşınmıştır.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra İstanbul'daki yoğun nüfus artışı ve buna bağlı olarak hayvancılık sektörünün kazandığı önem, İstanbul'da yeni bir veteriner fakültesinin kuruluşunu gündeme getirmiştir. Bu konuda yapılan hazırlıklar ve çalışmalar tamamlanarak 1972 yılında İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi hizmete girmiştir.

* I.Ü. Veteriner Fakültesi, Morfoloji-Anabilim Dalı / Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji Bilim Dalı, 34850, Avcılar-İstanbul.

Bu çalışmada İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nin kuruluşu ve ilk on yıldaki (1972-1982) gelişim evreleri ortaya konularak fakültenin veteriner hekimliğe, bilime ve ülke hayvancılığına olan katkıları değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi, veteriner hekimliği, veteriner tarihi, eğitim-öğretim, bilimsel araştırma.

Giriş

Dünyada bilimsel anlamda ilk veteriner hekim yetiştiren okul 1762 yılında Fransa'nın Lyon kentinde; sıgır, at ve diğer evcil hayvanların anatomi ve hastalıklarının öğretimi için bir okul kurma yetkisi verilen Claude Bourgelat tarafından açılmıştır. Bu okula yine Bourgelat'ın direktörlüğünde Paris yakınlarında bulunan Alfort'da ikinci bir okul ve 1825 yılında ise Toulouse kentinde üçüncü bir okul izlemiştir. Fransa'nın öacillüğüyle başlayan veteriner hekim yetiştiren okullar açma fikri, kısa sürede bütün Avrupa'ya yayılmış ve 1825 yılına değin 12 Avrupa ülkesinde 30 okul daha hizmete girmiştir (8, 9).

Askeri Veteriner Okulu'nun Kuruluşu ve Gelişimi

Osmanlı İmparatorluğunda ise 18. yüzyıl sonu ve 19. yüzyıl başlarındaki batılılaşma hareketleri içerisinde batılı yöntemlerle eğitim veren okulların açılması önemli bir yer tutar. Bu bağlamda 1773 yılında Mühendishane-i Bahri, 1793 yılında Mühendishane-i Berri, 1826 yılında Tıphane-i Amiri ve Cerrahhane-i Mamure ve 1834 yılında da Mekteb-i Ulum-u Harbiye hizmete girerler (8). Bu bağlamda gerek ordu, gerekse halk elindeki hayvanların kötü durumu, batı yöntemleriyle eğitim veren bir veteriner okulunun da kurulmasını gündeme getirir (4, 8). Bu amaçla öncelikle, ordunun gereksinimlerine yanıt verebilecek çözümler aranır. Çünkü 19. yüzyılda da orduların hareketini sağlayan temel unsur attır (8, 9). Sonuçta Padişah Abdülmecit döneminde (1839-1861) başkent İstanbul'da ilk olarak bir askeri veteriner okulu açılmasına karar verilir ve bu amaçla yönelik olarak 1841 yılında Prusya'dan bir askeri veteriner hekim göndermesi istenir (8, 9, 11).

Prusya'da, dönemin Genel Topçu Müfettişi olan Prens August, emrindeki birliklerde görev yapan veteriner hekimlere iyi şartlarda ve en az üç yıllık bir süre için İstanbul'a tayinlerini gönüllü olarak isteyen bulunup bulunmadığı sorusunu içeren bir genelge yayımlar. Bu teklifi tek kabul eden ise "Godlewsky" adında bir askeri veteriner hekim olur. Godlewsky, 1834 yılında Berlin Veteriner Okulu sınavlarını verdikten sonra, Düsseldorf'da üçüncü sınıf veteriner hekim olarak çalışmaya başlamış ancak, 1837 yılında birçok nedenlerden ötürü Berlin'deki Saray Muhafız Topçu Kurusuna naklini istemiştir. Berlin'de devlet sınavlarını vererek birinci sınıf veteriner hekimliğe yükselmiş ve buradaki yararlı çalışmalarından ötürü kendisine "Brigade Rosart" (Tugay At Hekimi) ünvanı verilmiştir (8, 11).

Godlewsky, Osmanlı İmparatorluğuna gitme kararı verdikten dört hafta sonra yola çıkarak, 1841 yılı Ekim ayı ortalarında İstanbul'a ulaşır. Godlewsky'ye İstanbul'da bir veteriner okulunun kurulması ve bu okulun yönetimi ile bu okula, birliklerden gönderi-

lecek genç askerlerin, at hastalıkları konularında yetiştirilmesi görevleri verilir. Godlewsky bundan başka, iki topçu alayı ile üç süvari alayındaki atların tedavisi görevini de üstlenir. Kendisine iki büyük oda verilir ki Godlewsky bu odalardan birini dershane, diğeri ise eczane olarak kullanacaktır (11, 12).

Godlewsky'nin önderliğinde birkaç aylık bir hazırlık döneminden sonra, 1842 yılı başlarında, yurdumuzda ilk olarak, bilimsel anlamda eğitim-öğretimi veren askeri amaçlı veteriner okulu açılarak derslere başlanır. Öğrenimde başlangıçta önemli güçlüklerle karşılaşılır. İlk dönemde dersler bir çevirmen aracılığı ile verilir. Çevirmen önce Godlewsky'nin anlattıklarını not almakta, aldığı notları Godlewsky'ye okuyarak düzeltirdikten sonra bu notları ancak öğrencilere yazdırabilmektedir. Godlewsky öğrencilere öğretilenlerin yanlış olmaması için, ders konuları hakkında hiçbir bilgisi olmayan çevirmenin notlarını kendisi kontrol etmeden, öğrencilerin yazmasına izin vermemektedir. Bir süre sonra Godlewsky, Türkçe öğrenir ve dersleri çevirmensiz vermeye başlar. Yazdırılan notların öğrencilerce ezberlenmesi zorunludur (7, 8, 11).

Öğrenimde, Anatomi ve Şirurji'ye çok önem verilmesine rağmen, öğrencilerin çekişkenlikleri nedeniyle bu dersler iyi yapılamamıştır. Çeşitli organların birbirleriyle olan ilişkileri ile sık rastlanılan hastalıkların patolojileri ve en önemli ilaçların öğretildiği derslerde ayrıca nal teknikleri de verilmektedir. Sonuçta, 1842 yılında ve 12 öğrenci ile başlayan birinci devre 1845 yılında sona ermiştir. Bu üç yıllık ilk devreyi başarıyla tamamlayarak mezun olan 12 öğrenciden en çalışkan olan üç öğrenci, generaller huzurunda sınava alınarak, dört ay süre ile denemek üzere birer askeri alaya gönderilmişlerdir. Geriye kalan öğrenciler ise, dokuz ildeki birliklere dağıtılmış ve haklarında başka bir bilgi edinilememiştir (8, 11).

Godlewsky başkanlığında 1845 yılında başlayan ikinci devre için, okula 32 öğrenci gönderildiyse de, bunlardan 15'i okuma yazma bilmediklerinden öğrenime kabul edilmemişlerdir. Türk, Ermeni, Arap, Arnavut gibi uluslara mensup olan ve öğretime kabul edilen 17 öğrenciye ise, günde iki saat teorik dersten sonra, hasta başında uygulamalı dersler verilir. Ancak, öğrencinin yabancı dil bilmeyişi de dahil bir dizi güçlük varlığını sürdürmektedir. İkinci devre eğitim-öğretimi de 1848 yılında bitiren Godlewsky yurduna geri döner (8, 11).

Üçer yıllık iki devre halinde ve iki kez tekrarlanan öğrenim, 1849 yılından itibaren o yıllarda Maçka Kışlasında bulunan, Harp Okulunda verilmeye başlanır. Bu arada, Harp Okulunda kurulan ilk veteriner sınıflarının öğrenim süresi de, üç yıldan dört yıla yükseltilir. Godlewsky yerine de, Fransa'dan Sekizinci Süvari Alayının Birinci Veteriner Hekimi Dubroca İstanbul'a getirilir. Dubroca da tıpkı Godlewsky gibi, hem orduya ait atlarda sağlık kontrolü yapacak, hem de okulda dersler vererek Veteriner Hekim yetiştirecektir. Aynı yıl, Harp Okulu Süvari Sınıfından birincilikle mezun olan Mehmet Refet (Paşa), Dobroca'ya çevirmenlik yapmakla görevlendirilir (8, 9).

Üç yıldan dört yıla çıkarılan okulun ilk yılında öğrencilere; Matematik, Kimya, Fizik, Botanik, Anatomi, 2. yılında; Kimya, Fizik, Fransızca, Botanik, Anatomi, Fizyoloji ve At Eşkali, 3. ve 4. yıllarında ise; Klinik Derstleri okutulur. Bu mesleki dersler di-

Başta ulaşım olmak üzere birçok güçlükler gözönüne alınarak 1894 yılında Sivil Tıp Okulunda öğretim gören Sivil Veteriner Okulu 1. ve 2. sınıflarla, Halkalı'daki 3. ve 4. sınıflar birleştirilerek yatılı olmak üzere "Mülkiye Baytar Mekteb-i Alisi" kurulur. Okulun müdürü yine Mehmet Ali Bey'dir. Ancak 1897 yılında Mehmet Ali Bey'in İttihat ve Terakki Cemiyetine girdiği haber verilince kendisi Yemen'e sürgüne gönderilir. Ondan sonra okul müdürlüğünü sırasıyla Zaim Bey, Adil Bey ve Mehmet Nuri Bey yürütmüştür. Mehmet Ali Bey Meşrutiyetin ilanından sonra görevine tekrar iade edilecektir. Okul birçok kez bina değiştirir. Sonunda 1901 yılında Sultanahmet semtinde bir konak satın alınarak gerekli değişiklikler yapılır ve okul buraya taşınır. Bir süre sonra Bakteriyolojihane-i Osmani'nin ikiye ayrılmasından oluşan Bakteriyolojihane-i Baytari kısmı da 1902 yılında bu binanın üst katına taşınır. Yine 1909 yılında Avrupa'ya ihtisas yapmaları için, sivil veteriner hekimler gönderilir. Bu veteriner hekimler 1911 yılında ihtisaslarını tamamlayarak yurda geri dönerler ve okuldaki öğretim kadrosunu tamamlarlar (8, 9).

Balkan Savaşı sırasında bir yangın tehlikesi atlatan okul, 1920 yılında ise, bir daha kullanılmayacak derecede yanar. Bu olay üzerine sivil ve askeri veteriner okullarının hocaları bir toplantı yaparak iki okulun birleştirilmesi olanakları üzerinde dururlar. Birleşmeyi sağlamak için resmî bir komisyon kurulur ve iki okulun "Baytar Mekteb-i Alisi" adı altında birleştirilmesine ve öğretimini 1909 yılından beri Askeri Veteriner Okulunun bulunduğu Selimiye'deki binalarda yapmasına karara verilir. Birleşme okulun öğretim kadrosuna da çok güçlendirir. Okulun adı 1928 yılında "Yüksek Baytar Mektebi" olarak değiştirilir (3, 8, 9, 10, 13).

Yeni kurulmuş Türkiye Cumhuriyeti'nde, veteriner hekimlerin ve ziraatçilerin tarım ve hayvancılık politikaları üzerine olabilecek önemli etkileri gözönüne alınarak, bu meslek gruplarına çok daha modern ve çağdaş bir eğitim verilmesi koşulları üzerinde durulmuştur. Bu amaçla, başkent Ankara'da Ziraat Vekaletine bağlı olarak "Tabii İlimler, Ziraat, Baytar, Ziraat Sanatları ve Orman" fakültelerini bünyesinde barındıracak "Yüksek Ziraat Enstitüsü" nün kuruluş çalışmaları başlanır. Bu çalışmalar, 1933 yılında sonuçlanır ve İstanbul'daki Yüksek Baytar Mektebi aynı yıl kapatılarak, öğretim üye ve yardımcıları, öğrenciler, ders araç ve gereçleri Ankara'ya. Yüksek Ziraat Enstitüsü bünyesinde yer alan "Baytar Fakültesi" ne nakledilir. Yüksek Ziraat Enstitüsü, dönemin Başbakan İsmet İnönü tarafından 30 Ekim 1933 günü büyük bir törenle hizmete açılır (9).

Yüksek Ziraat Enstitüsü, batıdaki benzeri öğrenim veren kurumlar kadar mükemmel tesislere sahiptir. Ayrıca, önemli dersler için, Almanya'dan profesörler getirtilir. Görüldüğü gibi veteriner hekimliği eğitimi; 1842 yılında İstanbul'da bir tek odaya içinde bir tek hoca ile ve askeri amaçlı olarak başlamış, zaman içerisinde ordu kadar halkın da bu meslek grubuna olan büyük gereksinimi fark edilerek, sivil veteriner hekim yetiştiren okul hizmete girmiştir. Bir çok binalarda uzun yıllar, çok güç koşullar altında eğitim-öğretim hizmetleri veren bu okullar, bir çatı altında toplandıktan 13 yıl sonra, yani 1933 yılında, Yüksek Ziraat Enstitüsü bünyesindeki "Baytar Fakültesi" ne taşınarak, Türkiye'nin tek veteriner hekim yetiştiren kurumu olarak gelişimini Ankara'da sürdürmeye devam eder (8, 9).

Dİ Devriminin sonucu olarak 1937 yılı haziran ayında "Baytar" terimi terk edilerek "Veteriner Hekim" kabul edilmiş ve bunun bir sonucu olarak da "Baytar Fakültesi"nin adı "Veteriner Fakültesi" olarak değiştirilmiştir. Veteriner Fakültesinde eğitim-öğretim süresi 15 Temmuz 1939 tarihinden itibaren uygulanmak üzere, 4 yıldan 5 yıla çıkarılmıştır. Yüksek Ziraat Enstitüsü yerine, Ankara Üniversitesi'ne 1946 yılında ve 4936 sayılı "İlk Üniversiteler Kanunu" ile kurulmasından hemen sonra, 30 Haziran tarih ve 5234 sayılı kanun ile Ankara'da bulunan birçok fakülte ve yüksekokul gibi Veteriner Fakültesi de Ankara Üniversitesi'ne bağlanır. Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesinde bulunan ve enstitüler şeklinde kurulmuş olan bölümler, 1952 yılında 18 Kürsü haline dönüştürülmüştür: Anatomi Kürsüsü, Histoloji ve Embriyoloji Kürsüsü, Fizyoloji Kürsüsü, Biyokimya Kürsüsü, Veteriner Tarihi ve Deontoloji Kürsüsü, Umumi ve Tecrübi Patoloji Kürsüsü, Patolojik Anatomi Kürsüsü, Bakteriyojoloji ve Salgınlar Kürsüsü, Parazitoloji ve Helmintoloji Kürsüsü, Protozooloji-Tıbbi Artropodoloji ve Paraziter Hastalıklarla Savaş Kürsüsü, Besin Kontrolü ve Hijyen Kürsüsü, Farmakoloji ve Toksikoloji Kürsüsü, İç Hastalıklar Kürsüsü ve Kliniği, I. Şiürji Kürsüsü ve Kliniği, II. Şiürji Kürsüsü ve Kliniği, Doğum Bilgisi ve Jinekoloji Kürsüsü ve Kliniği, Yem Maddeleri ve Hayvan Besleme Kürsüsü, Zootekni Kürsüsü. Bu kürsülere 1965 yılından sonra; Hayvancılık İşletme Ekonomisi Kürsüsü, İstatistik ve Veteriner Hizmetleri Planlama Kürsüsü, Su Ürünleri-Balıkçılık ve Av Hayvanları Kürsüsü, Viroloji Kürsüsü de eklenir ve bu şekilde kürsü sayısı 22'ye yükselir (8).

Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nden sonra 1970 yılında Elazığ'da, 1972 yılında İstanbul'da, 1978 yılında Bursa'da ve 1982 yılında ise Konya'da yeni veteriner fakülteleri hizmete girmiştir (14). Bilimsel anlamda veteriner hekimliği öğreniminin 1842 yılında başladığı İstanbul kenti, 1933 yılına değin tam 91 yıl askeri ve sivil amaçlı bu eğitim kurumlarına ev sahipliği yapmıştır. Ancak 1933 yılında, Yüksek Baytar Mektebi kapatılarak maddi-manevi tüm birikimiyle Ankara'ya, Yüksek Ziraat Enstitüsü çatısı altındaki Baytar Fakültesi'ne nakledilmiş ve sonuçta Ankara, 1933-1970 yılları arasında Türkiye'de veteriner hekimliği öğreniminin verildiği tek merkez olmuştur. Her geçen gün daha da büyüyen veteriner hekimliği açığı nedeniyle, 1970 yılında Elazığ'da ve onu takiben 1972 yılında ise İstanbul'da yeni veteriner fakülteleri hizmete girmiştir. Sonuçta, 1972 yılında açılan İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi, günümüzde de başlarıyla eğitim-öğretim-araştırma hizmetlerini sürdürmektedir. Bu çalışmada, İstanbul'da 1972 yılında hizmete giren Veteriner Fakültesi'nin kuruluşu ve 1982 yılına kadar olan 10 yıllık gelişimi incelenmiş ve Fakültenin veteriner hekimliği mesleğine, eğitime, ülke hayvancılığına ve bilime olan katkıları değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Materyal ve Metot

Araştırmanın materyalini, İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nin kuruluş ve gelişimine yönelik periyodikler, kitaplar ve dökümanlardan sağlanan bilgi ve belgeler oluşturmuştur. Bilgi ve belgeleri İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi Öğretim Üyesi ve eski Dekanlarından Prof. Dr. Muzaffer Beşe arşivinden, İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi kütüphanesi ve arşivinden, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Vete-

riyer Hekimliği Tarihi ve Deontoloji Anabilim Dalı kütüphanesi ve arşivinden sağlanmıştır. Elde edilen bu bilgi ve belgeler, önemlerine ve ait oldukları dönemlere göre sınıflandırılarak kronolojik bir yaklaşımın ışığı altında değerlendirilmiştir.

B u l g u l a r

İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nin Kuruluşu

II. Dünya Savaşını izleyen yıllarda dünya tarım politikasındaki değişimler ve yurdumuzdaki hızlı nüfus artışı, besin maddeleri gereksinimini de artırmış ve buna paralel olarak hayvancılık sektörü ile veteriner hekimlik daha da önem kazanmıştır (3, 6). Veteriner hekim sayısının yetersizliği nedeniyle Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi 1950 yılından sonra, Türkiye'nin veteriner hekim gereksinimini karşılayabilmek için kapasitesinin üzerinde öğrenci almak zorunda kalmıştır (5, 6).

Türk Veteriner Hekimleri Birliği Merkez Konseyi "*Memleketin veteriner hekim ihtiyacı ve bu ihtiyacı Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nin tek başına karşılayamayacağı, bu nedenle ikinci bir veteriner fakültesinin açılmasının zaruri olduğu ve bunun en uygun yerinin de lüzumlu şartları sinesinde toplamış bulunan İstanbul şehri ve onun Üniversitesi olması gerektiği*" şeklinde 22. 10. 1956 tarihli ve 126 sayılı bir yazı ile İstanbul Üniversitesi rektörüne başvurmuştur. İstanbul Üniversitesi Senatosu'nca 15. 11. 1956 tarihli ve 4 sayılı toplantıda konunun incelenmesi için; Ord. Prof. Dr. Üveys Maskar, Prof. Dr. Ali Tanoğlu, Prof. Dr. Lütfü Biran, Prof. Dr. Şeref Nuri İikmen ve Prof. Dr. Recai Ermin'den oluşan bir komisyon kurulmuştur.

Bu komisyon 19. 12. 1956 tarihli bir yazı ile konu hakkında Ziraat Vekaleti'nden ve Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nden görüş istemiştir. Bildirilen görüşlerin ışığı altında çalışmalarını tamamlayan komisyon 25. 03. 1928 tarihinde hazırladığı raporda; "*Gerek Veteriner Hekimleri Birliği Merkez Konseyi ve gerekse Ziraat Vekaleti ile Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nin ve mesleğin sivil ve asker selahiyetli şahsiyetlerinin nüfus, kültür, hayvan popülasyonu, tedrisat ve ilmi imkanlar bakımından İleri sürdükleri mütalaaları yerinde bularak ve esasen memleketimizde 123 yıl önce ilk defa İstanbul'da kurulmuş olduğunu da dikkate alarak bu yeni veteriner fakültesinin İstanbul Üniversitesi'ne bağlı olarak İstanbul'da açılmasının uygun bulunduğunu*" bildirmiştir. Bu bildirinin son maddesinde; Ankara üniversitesi Veteriner Fakültesi'nin öğretim üyesi tarafından vadettiği yardımı için temaslarda bulunulması gerektiğine işaret etmiştir. Ancak Senato'da Fakülte'nin kuruluşuna ilişkin bir karar alınmamıştır.

Geçen süre içerisinde İstanbul'da açılacak yeni veteriner fakültesi ile ilgili herhangi bir gelişme sağlanamamıştır. Bunun üzerine Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi öğretim üyeleri; Prof. Dr. Yaşar Altan, Prof. Dr. Macit Erkol, Prof. Dr. Şemsî Kural, Prof. Dr. Latif Berkman, Prof. Dr. Sabri Doğer, Prof. Dr. Burhanettin Öktem, Prof. Dr. Nurettin Öknel, Prof. Dr. Tefik Başer, Prof. Dr. Hüseyin Erk ve Prof. Dr. Enver Sengir 26. 10. 1959 günü konuyla ilgili bir yazı ile Dekanlığa başvururlar. Yazıda; "*İstanbul'da açılması planlanan Veteriner Fakültesi'ne ait herhangi bir olumlu gelişme sağlanmadığı belirtilerek, Selimiye'deki Hayvan Sağlık Memurları Okulu'ndaki bina ve tesislerin*

yeni kurulacak fakülte için bir avantaj oluşturacağı ve bu konudaki çalışmaların hızlandırılması gerektiği, eğer bu fakültenin İstanbul'da açılmayacağı anlaşılırsa bu konuda İzmir'e öncelik tanınmasının daha uygun ve elverişli olacağı" bildirilir.

Ancak aradan geçen yıllarda bu konuda bir gelişme sağlanamaması üzerine, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı 17.03.1963 tarihli ve gerekçeli bir yazı ile: "*İstanbul'da bir Veteriner Fakültesi'nin açılmasının yararlı olacağını"* İstanbul Üniversitesi Rektörü'ne bildirir. İstanbul Üniversitesi Senatosu, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı'nın önerilerini incelemiş ve 16.07.1964 gün ve 32 sayılı toplantıda Tıp Fakültesi patronajında ilk hazırlıkları yapılmak üzere kendi bünyesinde bir veteriner fakültesi kurulmasına karar vermiştir. 4936 sayılı Üniversiteler Kanunu'nun ikinci maddesi uyarınca alınan bu karar, dönemin Millî Eğitim Bakanı Cihat Bilgehan tarafından 03.06.1965 tarihinde onanmıştır. (1, 5).

İstanbul Üniversitesi Senatosu 1968-1969 Eğitim-Öğretim Yılı'nda Veteriner Fakültesi'ne öğrenci alınmasını öngörmüş ve fakülte binalarının inşasına hemen başlanmasını uygun bulmuştur. Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nin de girişimleri sonucu Bayındırlık Bakanlığı ile İstanbul Nazım Plan Dairesi Başkanlığı'nın müsaadeleri ile Yeşilköy Atatürk Havalimanı yakınındaki 398. adada 50 dekarlık yer alınmış ve İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi binalarının temeli dönemin Başbakanı Süleyman Demirel tarafından 28.03.1968 günü atılmıştır. (1, 5).

Bu sırada, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi tarafından hazırlanan ve İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanlığı'nın 01.07.1966 tarih ve 8956-66 sayılı yazıları ile İstanbul Üniversitesi Senatosu'na sunulan İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi Teşkilat Kanunu'na ait kadro teklifleri onaylanmıştır. İstanbul Üniversitesi kuruluş kadrolarına ilişkin 5247 sayılı kanuna ek olarak da, 07.03.1968 tarih ve 1032 sayılı İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi Kuruluş Kadroları Kanunu çıkmıştır. (1, 5).

Bu sırada ve daha sonra, İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nin kuruluş işlemleri Tıp Fakültesi yerine Rektörlükçe yürütülmeye başlanmıştır. Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Profesörler Kurulu da 17.12.1969 gün ve 273 sayılı toplantıda Prof. Dr. Sait Baran'ın yeni açılacak Veteriner Fakültesi ile ilgili çalışmaların yürütmek üzere 62. maddesi uyarınca bir yıl süre ile İstanbul'da görevlendirilmesini karar vermiştir.

İstanbul Üniversitesi Senatosu tarafından 1968-69 Eğitim-Öğretim Yılı'nda Veteriner Fakültesi'ne öğrenci alınması planlanmışsa da, daha önce inşaat izni vermiş olan Bayındırlık Bakanlığı, Yeşilköy Atatürk Havalimanı'nın 1980 yılı için öngörülen genişleme alanına çok yakın olan Fakülte binalarında eğitim-öğretim yapılamayacağını ileri sürmüştür. Bu görüşlerin sonucu olarak Fakülte inşaatı 1971 yılında durdurulur. Bu konudaki engeller aşılar 1965 yılından bu yana süregelen ve İstanbul Üniversitesi Yapı İşleri Daire Başkanlığı, 08.09.1965 tarih ve 1149 sayılı yazı ile Yeşilköy'deki yerin, havaalanı genişleme bölgesi içerisinde bulunduğunu ve ayrıca gürültü nedeniyle de uygun olamayacağını bildirmiştir. Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlığı ise konuyu inceleyerek ileri sürülen sakıncaların önemsiz olduğunu, güçlük yaratmayacağını belirtmiştir. Ancak Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı yapılan Fakülte binalarının

mevcut uçuş pistine engel olmayıp, 1980 yılında yapılacak olan ikinci piste engel olabileceği görüşünü benimseyince, inşaat çalışmalarına tümüyle son verilir.

Bunun üzerine İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü, üniversitenin gelecekteki genişleme bölgesi olarak öngörülen Avcılar semtindeki kampus içerisinde Veteriner Fakültesi binalarının yapımına karar verir. İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi binalarının temeli ikinci kez, 25.08.1972 günü dönemin Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay tarafından atılır. Bu törene, Fakülteyi temsilen Prof. Dr. Sağı Baran, Prof. Dr. Muzaffer Beşe, Prof. Dr. B. Cahit Yalçın ve Doç. Dr. H. Servet Şenel katılmışlardır (1, 5).

Bu arada, Avcılar'da üniversite arazisi üzerinde yaşayan yaklaşık 10.000 kişi, başlayan istilak girişimlerinden duydukları rahatsızlıkları sık sık basın aracılığıyla dile getirmekteydiler. Veteriner Fakültesi binalarının inşasının sürdüğü İstanbul Üniversitesi Avcılar Kampusu arazisi üzerinde 36 fabrika, bir cami, bir okul, 3336 daire ve iki benzin istasyonu bulunmaktadır.

Dönemin Tarım Bakanlığı Müsteşarı İzzet Baykal, Veteriner Fakültesi'ne, Avcılar'a yakınlığı nedeniyle geçici olarak Halkalı Ziraat Okulu'nun tahsis olanaklarını araştırmış ancak Tarım Bakanı Prof. Dr. Orhan Dikmen, bunun mümkün olamayacağını bildirmiştir. Bu kez, Selimiye Hayvan Sağlığı Meslek Okulu'nda yer bulunabileceği saptanmış ve bu durum Tarım Bakanlığı tarafından İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü'ne bildirilmiştir. İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü'nün araştırmalar yapmak üzere görevlendirdiği Ord. Prof. Dr. Üveis Maskar konuyla ilgili olumlu rapor verince, İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü ile Tarım Bakanlığı arasında hazırlanan protokol gereğince 04.07.1972 tarihinden başlamak üzere ve geçici olarak 10 yıl süreyle, Selimiye'deki Hayvan Sağlığı Meslek Okulu, İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi'ne tahsis edilmiştir.

İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi 1972-73 Eğitim-Öğretim Yılında, Selimiye'deki Hayvan Sağlığı Meslek Okulu'ndaki binaların bir kısmı ile, hemen bunun yanındaki Brucella Mücadele Merkezi'nin yarısında, İstanbul Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Nazım Terzioğlu'nun önerileri doğrultusunda eğitim-öğretimi başlar. Fakülte'ye ilk olarak 1972 yılında 30 öğrenci kabul edilir (1, 2, 3, 5).

İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü 1972 yılı Aralık ayında 115 sayılı Üniversiteler Kanunu'nun 62. maddesi uyarınca İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi ile ilgili çalışmalarını yürütmek üzere iki öğretim üyesinin görevlendirilmesini Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dekanlığı'ndan istemiştir. Bu istem üzerine Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Profesörler Kurulu 14.02.1973 günü toplanarak, gerekli çalışmalarını yapmak üzere Prof. Dr. Muzaffer Beşe ile Prof. Dr. B. Cahit Yalçın'ı görevlendirmeye karar vermiştir. İstanbul Üniversitesi Senatosu da 05.04.1973 gün ve 63 sayılı toplantıda Veteriner Fakültesi'nin Kürsülerini ve Teşkilat Kadrolarını saptamak üzere, Ord. Prof. Dr. Üveis Maskar başkanlığında Prof. Dr. Münevver Yenerman (Raportör), Prof. Dr. Hakkı Oğan, Prof. Dr. Muzaffer Beşe ve Prof. Dr. B. Cahit Yalçın'dan oluşan bir komisyon kurulmuş ve bu komisyonun hazırladığı rapor, İstanbul Üniversitesi Senatosu'nun 26.04.1973 tarih ve 66 sayılı toplantısında kabul edilmiştir. Ayrıca, Veteriner Fakültesi'nin 1974 yılı Bütçe Tasarısı ile Dünya Sağlık Teşkilatı ve Dünya Gıda-Tarım Teşkila-

Biyokimya Kürsüsü:	Prof. Dr. Mustafa Özkaya Doç. Dr. Nihat Bayşu
Patoloji Kürsüsü:	Prof. Dr. Mehmet Alibaşoğlu
Mikrobiyoloji ve Bulaşıcı Hastalıklar Kürsüsü:	Prof. Dr. Muzaffer Beşe
Parazitoloji Kürsüsü:	Prof. Dr. Kamil Göksu
Besin Kontrolü ve Gıda Teknolojisi Kürsüsü:	Doç. Dr. Turan İnal
Farmakoloji ve Toksikoloji Kürsüsü:	Doç. Dr. Kemal Ozan
İç Hastalıklar Kürsüsü:	Prof. Dr. Cahit Özcan
Cerrahi Kürsüsü:	Prof. Dr. Akın Finci Ass. Hasan Büyükönder
Doğum ve Jinekoloji Kürsüsü:	Doç. Dr. Celalettin Akkayan Ass. Adem Şenünver
Reprodüksiyon ve Sunul Tohumlama Kürsüsü:	Prof. Dr. Adnan Özkoca
Zootekni Kürsüsü:	Prof. Dr. B. Cahit Yalçın Prof. Dr. Emin Antürk Prof. Dr. Orhan Alpan

Bioistatistik ve İşletme Ekonomisi Kürsüsü:

Yem Maddeleri ve Hayvan Besleme Kürsüsü:

İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi yerleşik öğretim üyesi kadrolarında 1975 yılında dört profesör (Prof. Dr. Muzaffer Beşe, Prof. Dr. B. Cahit Yalçın, Prof. Dr. Turgut Özgüden, Prof. Dr. Adnan Özkoca) ve dört doçent (Doç. Dr. Akın Finci, Doç. Dr. Kemal Ozan, Doç. Dr. Turan İnal, Doç. Dr. Celalettin Akkayan) ile iki asistan (Ass. Hasan Büyükönder, Ass. Adem Şenünver) görev yapmaktadır. Bunların dışında, 1750 Sayılı Üniversiteler Kanunu'nun 46. maddesi uyarınca Fakülte'de görevlendirilen iki profesör ile, yine aynı sayılı Kanun'un 40. maddesi uyarınca görevlendirilen altı profesör ve iki doçent de bulunmaktadır (1, 5).

İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nde 1976 yılı itibarıyla yerleşik kadrolarda yedi profesör, üç doçent ve 15 asistan görev yapmaktadır. 1974 yılından farklı olarak 1976 yılında Biyokimya Kürsüsü Başkanlığına Doç. Dr. Ruhi Töre, İç Hastalıkları Kürsüsü Başkanlığına Doç. Dr. Cemal Nadi Aytuğ, Doğum ve Jinekoloji Kürsüsü Başkanlığına Prof. Dr. Hüseyin Erk, Yem Maddeleri ve Hayvan Besleme Kürsüsü Başkanlığına Prof. Dr. B. Cahit Yalçın ve Bioistatistik ve İşletme Ekonomisi Kürsüsü Başkanlığına da Prof. Dr. H. Saim Kendir getirilmişlerdir. Öğretim üye ve yardımcı sayılarındaki artış 1977 yılında da sürmüş ve 11 profesör, iki doçent, 24 asistan ve iki uzman Fakülte'de görev almışlardır. Fakülte'de ayrıca, 1750 sayılı yasanın 40. maddesi uyarınca Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nden gelerek ders vermekle görevli 13 öğretim üyesi daha bulunmaktadır. Yine 1977 yılında kürsülere Balıkçılık ve Su Ürünleri Başkanı Doç. Dr. İsmet Baran) de eklenmiş ve bununla kürsü sayısı 17'ye yükselmiştir. Ay-

yrıca öğrencilere, Veteriner Tarihi derslerini Prof. Dr. Nihal Erk, Genetik derslerini Prof. Dr. Emine Bilge ve Devrim Tarihi derslerini de Prof. Dr. Yılmaz Altuğ vermekle, yine 1750 sayılı yasanın 40. maddesi uyarınca görevlendirilmişlerdir (1,5). Yerleşik kadroda bulunan Doç. Dr. Celalettin Akkayan 1976 yılında, 46. madde uyarınca Fakülte'de görev yapan Prof. Dr. Talat Konuk ise 1977 yılında vefat etmişlerdir (3).

Fakülte ideal kadrolarında 30 profesör, 40 doçent, 60 asistan, 11 uzman ve 3 okutman kadrosu vardır. Ancak, 1981-1982 Eğitim-Öğretim Yılı'nda Fakülte'de yerleşik kadrolarda: 15 Profesör, 5 Doçent, 18 Dr. Asistan, 17 Asistan ve 4 Uzman ile 1750 sayılı Yasanın 40. maddesi uyarınca Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nden gelerek ders veren 6 öğretim üyesi bulunmaktadır. İki öğretim üyesiyle 1972 yılında büyümeye başlayan İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nde 1982 yılında yerleşik kadroda 59 öğretim üyesi ve yardımcı görev yapmaktadır. Ayrıca, dört Fakülte öğretim üyesi, yeni kurulmakta olan Bursa Veteriner Fakültesi'nde görev almışlardır (3).

Bilimsel Faaliyetler

İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nin kuruluşundan 1982 yılına kadar geçen on yıllık süre içerisinde 10 kişi profesörlüğe, 12 kişi doçentliğe yükselmiş ve 17 asistan ile kurum dışı 12 kişi doktoralarını tamamlamıştır (3).

İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi 1975 yılında yayımlanmaya başlamıştır. Derginin ilk Yayın Kurulu nu; Prof. Dr. Muzaffer Beşe, Prof. Dr. Kamil Göksu, Prof. Dr. Adnan Özkoca, Doç. Dr. Kemal Ozan ve Doç. Dr. Turan İnal oluşturmuştur. İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi'nde: 1975 yılında 12, 1976 yılında 17, 1977 yılında 7, 1978 yılında 15, 1979 yılında 15, 1980 yılında 12, 1981 yılında 10 ve 1982 yılında ise 20 adet bilimsel çalışma makale halinde yayımlanmıştır. İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi'nde 1975-1982 yılları arasında yayımlanan makale sayısı toplam 108 adettir.

Eğitim-Öğretim Faaliyetleri

İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nde 1972-1973 Eğitim-Öğretim Yılı'nda 30 öğrenci ile başlayan faaliyetler, yıldan yıla öğrenci sayılarındaki artışa bağlı olarak güç koşullar altında sürdürülmeye çalışılmıştır. Dönemin Dekanı Prof. Dr. Muzaffer Beşe, konuyla ilgili olarak 30.06.1976 tarih ve 12/1366 sayılı bir yazıyla dönemin Gıda-Tarım ve Hayvancılık Bakanı Prof. Dr. Korkut Özal'a başvurmuştur. Bakanın 26.10.1976 tarih ve 4830 sayılı cevabi yazısında ise, durumun incelenerek Hayvan Sağlık Memurları Okulu'nun kullanılmayan ve ihtiyaç fazlası bölümleriyle, yine bu binaya bitişik İstanbul Veteriner Başmüdürlüğü'ne bağlı Brucella Mücadele Merkezi'nin tamamen boşaltılarak Veteriner Fakültesi emrine verildiği bildirilmiştir. Brucella Mücadele Merkezi'nin bulunduğu bina, 1976 yılından itibaren Veteriner Fakültesi Dekanlık binası olarak kullanılmaya başlanmıştır. Bu durum, bir fakültenin bir meslek okulu içerisine sığdınamayacağı gerçeğini ortaya koymuştur.

Ayrıca, Meslek Lisesi öğrencileriyle, Veteriner Fakültesi öğrencilerinin bir arada bulunma zorunlulukları da beraberinde bazı problemleri gündeme getirmiştir. Bunun üzerine, Gıda-Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın 25.03.1976 gün ve 26702 sayılı yazısında: *"İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi öğrencilerinin halen çok güç koşullar altında bulunduğu, okulun pansiyon binasındaki mevcut üç salonun hazırlanarak sınıf haline getirilmesi ve ayrıca yine aynı binanın yatakhane bölümünde kullanılmayan üç odanın tadil edilerek laboratuvar olarak kullanılması ve bodrum katının bir kısmının Veteriner Fakültesi'ne verilmesi ve ayrıca Fakülte ile Meslek Okulu'nun fiziken ayrılması ve bu iki öğrenim kurumunun öğrencilerinin ilişkilerinin kesilmesi"* istenmektedir.

Sonuçta, Veteriner Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Muzaffer Beşe, 22.05.1978 tarih ve 38/2559 sayılı bir yazıyla dönemin Gıda-Tarım ve Hayvancılık Bakanı Mehmet Yüceler'e başvurur. Dekan yazısında: *"Veteriner Fakültesi öğrenci ile öğretim üye ve yardımcılarının sayılarının sürekli olarak arttığını, öğrencilerin rahat bir şekilde ders ve uygulama yapamadıklarını; yemekhane ve dinlenme yerlerinin bulunmadığını belirterek; zaten çok az sayıda öğrencisi bulunan Meslek Lisesi'nin kapatılmasının Veteriner Fakültesi yararına olacağını"* ifade eder. Bu başvuru üzerine, 01.12.1978 tarih ve 642 sayılı cevabi yazıda: *"Gıda-Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın 21.06.1978 tarih ve 7586/60364 sayılı emirleri gereğince Selimiye Hayvan Sağlık Memurları Meslek Lisesi'nin kapatıldığı ve binalarının İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi'ne devredildiği"* bildirilir.

Öğrenci Kayıtları ve Mezuniyetleri

İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi'ne ilk olarak 1972-1973 Eğitim-Öğretim Yılı'nda 30 öğrenci kabul edilir. Ancak bu öğrencilerden 10 tanesi yıl içerisinde okulu bırakır. İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi'ne 1973-1974 Eğitim-Öğretim Yılı'nda 54 öğrenci, 1974-1975 ve 1975-1976 yıllarında ise 60'ar öğrenci alınmıştır. Fakülte'ye 1976-1977 ve 1977-1978 Eğitim-Öğretim Yıllarında ise 70'şer öğrenci kabul edilmiştir. Yine 1976-1977 Eğitim-Öğretim Yılı'ndan itibaren yabancı uyruklu öğrencilerde Fakülte'ye alınmaya başlanmıştır. 1978 ile 1981 yılları arasında Fakülte'ye her yıl 77 öğrenci alınmıştır. Bu sayı 1981-1982 Eğitim-Öğretim Yılı'nda 89'a yükselmiştir. Fakülte'ye 1972-1982 yıllarını kapsayan 10 yıllık zaman dilimi içerisinde 45'i yabancı uyruklu toplam 664 öğrenci kayıt yaptırmıştır.

İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi ilk mezunlarını 1977 yılında vermiştir. İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi 1977 yılı ilk mezunları 16 kişidir. Bu mezunların adları alfabetik olarak şu şekilde sıralanmaktadır: Hasan Arıkan, Muzaffer Aydemir, İsmet Baylan, Servet Bayram, Ali Böcügözlü, Kadir Ekim, Özer Ergün, Ekrem Gürman, Ahmet Gürü, Erdoğan Koşan, Zeynel Abidin Levent, Halit Hami Öz, N. Faruk Sayın, Mehmet Şimşek, Hasan Tabanı ve Ruşen Topaloğlu. İlk mezunlara diplomalarının 1977 yılı Temmuz ayında yapılacak bir törenle verilmesi kararlaştırılmışsa da, tatil dönemine girilmesi nedeniyle diploma töreni 11.01.1978 günü saat 10.30-12.30 arası İstanbul Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi tören salonunda yapılmıştır.

İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nden, 1976-77 Eğitim-Öğretim Yılı'nda 16 öğrenci, 1977-1978'de 27 öğrenci, 1978-1979 Eğitim-Öğretim Yılı'nda 31 öğrenci,

1979-1980'de 43 öğrenci, 1980-1981 Eğitim-Öğretim Yılı'nda 34 öğrenci ve 1981-1982'de ise 79 öğrenci mezun olur. Fakülte'den 1972-1982 yıllarını kapsayan 10 yıllık süre içerisinde 230 veteriner hekim mezun olmuştur.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim çerçevesinde ise İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nin ilk on yıllık periyodunda (1972-1982) 29 kişi doktora tezi çalışmalarını başarıyla tamamlamıştır.

Tartışma ve Sonuç

Tarihimizde ilk kez 1842 yılında ve Osmanlı İmparatorluğu'nun başkenti İstanbul'da, askerî veteriner hekim yetiştiren bir okul hizmete girmiştir (4, 7, 8, 9, 10, 11, 12). Buna, yine İstanbul'da 1889 yılında sivil veteriner hekim yetiştiren okulun açılışı izlenmiş ve her iki okul, Selimiye semtindeki binalarda 1920 yılında biraraya getirilmiş ve 1933 yılına değin Türkiye'deki tek veteriner hekim yetiştiren okul olarak hizmetlerini sürdürmüşlerdir. Ankara'da 1933 yılında yaptırılan Yüksek Ziraat Enstitüsü bünyesinde yer alan "Baytar Fakültesi" içerisinde yapılandırılmak üzere Selimiye'deki "Yüksek Baytar Mektebi" kapatılmış, eşyalar, ders araç-gereçleri, öğretim üye ve yardımcıları ile öğrenciler Ankara'ya nakledilmiştir (8, 9, 10). Sonuçta; 30 Ekim 1933 günü Ankara'da hizmete giren bu Fakülte'nin alt yapısını, İstanbul'da kapatılan Yüksek Baytar Mektebi'nin oluşturduğu söylenebilir.

İstanbul'da 1842-1933 yılları arasında yüz yıla yaklaşan bir süre devam eden ve çeşitli evreler geçiren veteriner hekimliği eğitim-öğretimi, 1933 yılından itibaren gelişimini Ankara'da sürdürmüştür (8, 9, 10). Ancak, özellikle II. Dünya Savaşı'ndan sonra değişen dünya ve ülke koşulları ile hızlı nüfus artışı ve buna bağlı olarak şekillenen beslenme sorunları, hayvancılık sektörünün ve buna bağlı olarak da veteriner hekimliğinin daha da önem kazanmasına neden olmuştur (5). Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi ise o dönemde Türkiye'de veteriner hekim yetiştiren tek kurumdur ve buna bağlı olarak da ülkede, veteriner hekim açığı gittikçe büyümektedir (5). Sonuçta; 1970 yılında Elazığ'da, 1972 yılında ise İstanbul'da yeni veteriner fakülteleri açılır (3, 5, 14). İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nin kuruluş ve gelişiminin her aşamasında, yeni kurulan diğer tüm veteriner fakültelerinde olduğu gibi, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi öğretim üyelerinin büyük destek ve katkıları bulunmaktadır (14). Bu durumun, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nin ülkede 40 yıla yaklaşan bir süre tek ve ana Fakülte oluşunun bir sonucu olarak değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nin akademik teşkilat ve yapılanma yönünden, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesiyle bir çok ortak yönleri taşıdığı görülmektedir (3, 5, 8, 9). Bu durumun, İstanbul'daki Veteriner Fakültesi'nin kuruluş ve gelişim aşamalarında rol oynayan tüm öğretim üyelerinin, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi çıkışı oluşlarıyla izah edilebileceği düşünülmektedir. Ancak yine de, bu alanda iki fakülte arasında saptanabilen farklılıkların, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nin sahip olduğu geniş olanaklar ve kökleşmiş geleneksel yapısı ile ilişkili olduğu ileiri sözülebilir.

İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nin 1956 yılında başlayan kuruluş çabaları, ancak 16 yıl sonra 1972 yılında sonuçlanabilmiştir (1, 2, 3, 5, 6). Bunda, ülkenin sosyo-ekonomik yapısının önemli bir rol oynadığı ileri sürülebilir. Burada önemli bir nokta da, İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nin eğitim-öğretim-araştırma faaliyetlerini nerede sürdüreceği sorunudur. Nitekim, önceleri Yeşilköy'de temelleri atılan binaların yapımına izin verilmemiş, bunun üzerine 1972 yılında Avcılar Kampüsü'ndeki binaların inşaatına başlanmıştır. Bu süreçte, eğitim-öğretime hemen başlayabilmek için geçici bir bina arama çalışmaları sürdürülmüş, bir ara Halkalı'daki Ziraat Okulu olanakları araştırılmış ancak, olumlu bir gelişme sağlanamayınca, Selimiye'deki tarihi "Yüksek Baytar Mektebi" binaları değerlendirilerek 1972 yılında güç koşullar altında eğitim-öğretim ve araştırma hizmetlerine burada başlanmıştır. Ancak sorun yine de çözülememiştir. Selimiye'deki bu binalarda, Veteriner Fakültesi dışında, bir de Hayvan Sağlık Memurları Okulu hizmet vermektedir. Her geçen yıl büyüyen İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi, kısa sürede Selimiye'deki binalara sığamaz hale gelmiştir. Ayrıca, üniversite ve lise öğrencilerini aynı kurum içerisinde eğitmeye çalışmanın neden olduğu sorunlar da gözönüne alınarak Dekanlıkça, resmi girişimlerde bulunulur ve sonuçta Meslek Okulu 1978 yılında kapatılır (1, 2, 3, 5, 6).

Ancak bu problem yine de ağırlığını korumaktadır. Çünkü, İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi'ne alınan öğrenci sayısı 1982 yılından başlamak üzere önemli ölçüde arttırılır. Bir yandan bu durumun, bir yandan da Avcılar Kampüsü'ndeki inşaatının tamamlanamamış olmasının doğurduğu sıkıntının, İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi öğretim üye ve yardımcıları ile öğrenciler için ciddi bir problem oluşturduğu ve Fakülte'deki bilim ve eğitim yaşamını olumsuz olarak etkilemiş olabileceği ileri sürülebilir. Tüm bu olumsuz koşullara karşın, İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi ilk on yıllık (1972-1982) dönemde, öğrencilere düzenli bir eğitim-öğretim veren ve önemli araştırmaların sonuçlandırıldığı bir kurum özelliği göstermektedir.

İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nde her geçen yıl öğrenci sayısındaki artışla beraber, öğretim üye ve yardımcıların sayılarında da artışlar gözlenmekte ve bu durum bilimsel çalışma sayısına da yansımaktadır (1, 5). Önemli bir tarihi birikimin ve misyonun temsilcisi olmasına karşın, genç bir kurum olan İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi, yerleşik kadrolarındaki sayıca artışa bağlı olarak, akademik yapılanmasını da kısa sürede tamamlama çabası içine girmiştir.

Sonuç olarak; kuruluşundan 1982 yılına değin geçen 10 yıllık süre içerisinde; 2 öğretim üyesinden 59 öğretim üye ve yardımcısına ulaşan, bu süre içerisinde 10 kişinin profesörlüğe, 12 kişinin doçentliğe yükseldiği ve 17 asistanın doktoralarını tamamladığı, kurum dışı 12 kişinin de doktor ünvanını aldığı ve çok sayıda araştırmaya sonuçlandırılarak 230 öğrencinin veteriner hekim olarak mezun edildiği İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi, genç bir fakülte olmasına karşın, ülke ekonomisine ve hayvancılığın, eğitim-öğretime, evrensel bilime ve veteriner hekimliği mesleğine katkılarda bulunmaya devam etmektedir. Türkiye'nin kültür, sanat, bilim ve ekonomi merkezi olarak kabul edilen, en gelişmiş ve en büyük nüfus yoğunluğuna sahip kenti olan İstanbul'da yer alan Veteriner Fakültesi'nin, 1982 yılından günümüze ulaşan gelişiminin de, kapsamı; yeni

çalışmalarla incelenerek ortaya konmasının, bilim ve veteriner hekimliği tarihi yönünden son derece yararlı olacağı düşünülmektedir.

Teşekkür

Bu çalışmanın oluşumu ile ilgili, ilk elden belge ve kaynakların sağlanmasında anlamlı desteklerini her zaman için şükranla andığım İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nin ilk Dekanı, saygıdeğer bilim adamı merhum Prof. Dr. Muzaffer Beşe (1926-2001)'nin anısı önünde saygıyla eğilirim.

Kaynaklar

1. Anonim (1977): Veteriner Fakültesi, İstanbul Üniversitesi Aylık Bülteni, Sayı: 5, Yelken Basımevi, İstanbul, 28-29.
2. Anonim (1981): Atatürk'ün Doğumunun 100. Yıldönümünde Türk Veteriner Hekimliği Semineri, Özel Sayı, İstanbul Üniv. Vet. Fak. Derg., 7 (2): 1-105.
3. Anonim (1983): İstanbul Üniversitesi, Kuruluş, Tarihçe, Teşkilat ve Öğretim Üyeleri, İ. (1453-1981), Edebiyat Fakültesi Matbaası, İstanbul, 151-152.
4. Bekman, M. (1940): Veteriner Tarihi, Ankara Basım ve Çiğmevi, Ankara, 6-28.
5. Beşe, M. (1975): İstanbul Üniversitesi Veteriner Fakültesi Kurulurken, İstanbul Üniv. Vet. Fak. Derg., 1 (1): I-VIII.
6. Beşe, M. (1981): Atatürk'ün Doğumunun 100. Yıldönümünde Türk Veteriner Hekimliğinin Gelişmesine Kısa Bir Bakış, Supplement, İstanbul Üniv. Vet. Fak. Derg., 7 (1): 1-120.
7. Dinger, F. (1979): Türkiye'de Askerî Veteriner Hekimlik Tarihi Üzerinde Araştırmalar, I: Bölüm, A.Ü. Vet. Fak. Derg., 26 (3-4): 1-13.
8. Erk, N. (1966): Veteriner Tarihi, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Yayın No: 195, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, V+242.
9. Erk, N., Dinger, F. (1970): Türkiye'de Veteriner Hekimlik Öğretimi ve Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Tarihi, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Yayın No: 259, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, XII+308.
10. Erk, N. (1973): Türkiye Cumhuriyeti'nin İlk 50 Yılında (1923-1973) Veteriner Hekimlik Öğretiminin Gösterdiği Gelişmeler, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Yayın No: 296-197, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, XI+309.
11. Godlewsky ve Sommer (1972): Türkiye'de Veteriner Hekimlik (19uncu Yüzyıl Ortalarında) (Çev. Nihal Erk), Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Yayın No: 281, Çalışmalar: 183, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1-23.
12. Subhi, Edhem (1334/1918): Nevsa-i Baytari, Agop Matasyan Matbaası, İstanbul, 10-14, 20-28, 40-48.
13. Tüzdil, A. N. (1955): Türk Veteriner Hekimliği Tarihi, Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Yayın No: 73, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, I-42.
14. Yerlikaya, H. (1982): Elazığ Veteriner Fakültesi'nin Kuruluşu, On Yıllık Gelişimi ve Türk Veteriner Hekimlik Öğretimindeki Yeri, Yayınlanmamış Doktora Tezi: 1-110.